

Frågor till kommunerna för rapportering av genomförda åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2017

Instruktion

Vattenmyndigheterna önskar ett **samlat svar från kommunen via kommunstyrelsen**.

Rapporteringen är indelad i 4 delar där:

Del 1 handlar om miljötillsyn och riktas i huvudsak till kommunens förvaltning för miljöfrågor.

Del 2 handlar om dricksvattenskydd och vattenuttag och riktas i huvudsak till kommunens dricksvattenproducent.

Del 3 handlar om fysisk planering och riktas i huvudsak till kommunens förvaltning för planeringsfrågor.

Del 4 handlar om dagvatten och vatten- och avloppsvattenplaner och riktas både till kommunens förvaltning för tekniska frågor samt förvaltningen för planeringsfrågor.

För att underlätta för er finns samtliga frågor i detta dokument. Här kan ni se frågorna samt samarbeta mellan kommunens förvaltningar kring svaren innan ni slutligen registrerar dem i webbformuläret.

Förslag på arbetsgång:

- Ansvarig handläggare för rapporteringen utses
- Ansvarig handläggare skickar ut rapporteringsfrågorna till de förvaltningar som berörs (se indelning ovan)
- Berörda förvaltningar svarar för sin del och skickar tillbaka till ansvarig handläggare som sammanställer svaren
- Dragning för kommunstyrelsen
- Registrera svaren i rapporteringsformuläret på webben

Rapportering kring åtgärder kopplande till fysisk planering sker via Boverkets Plan- och byggenkät som skickas separat till resp. kommun.

För att undvika dubbelrapporteringen kommer vattenmyndigheterna även att hämta underlag från följande återrapporteringar:

- Naturvårdsverket. Enkät om Miljöbalkstillsyn 2018 för verksamhetsåret 2017 (Åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)
- Boverket: Plan- och Byggenkäten 2018 (Åtgärd 6)
- Kemikalieinspektionen: Återrapportering av tillsyn hantering av växtskyddsmedel (Åtgärd 2)

Bakgrund och syfte med återrapporteringen

De fem vattenmyndigheterna har beslutat om åtgärdsprogram för vattenförvaltningscykeln 2016–2021. Programmen riktar åtgärder till 11 centrala myndigheter och till samtliga länsstyrelser och kommuner. Utöver att genomföra de myndighetsspecifika åtgärderna ska myndigheterna, länsstyrelserna och kommunerna årligen rapportera till de fem vattenmyndigheterna om genomförandet av åtgärderna, den så kallade återrapporteringen. Åtgärderna till myndigheter och kommuner är likalydande i de fem programmen och därför genomförs återrapporteringen gemensamt.

Återrapporteringen omfattar de insatser som utförts i enlighet med de uppdrag som preciserats i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2016 – 2021, med syfte att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska följas. Rapporteringen möjliggör vattenmyndigheternas bedömning av åtgärdernas effekt i relation till de miljö kvalitetsnormer som ska följas. För att bättre följa framstegen i åtgärdsarbetet och för att förbättra kopplingen till effekter i miljön kommer både kvantitativa och kvalitativa underlag att behöva rapporteras in från åtgärdsmyndigheter och kommuner.

Återrapporteringen av genomförda åtgärder behövs även för att Sverige ska kunna genomföra rapporteringar av åtgärdsprogrammets genomförande till EU-kommissionen.

Du hittar kommunåtgärderna i bilagan sist i detta dokument.

Kommunåtgärderna finns även på [vattenmyndigheternas hemsida](#) eller i [Åtgärdsprogrammet](#).

Ärendets diarienummer 537-15992-17 (Länsstyrelsen Norrbotten).

Del 1. Miljötillsyn (åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)

- 1) Hur har behovet av att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten via tillsyn beskrivits i behovsutredningen enligt miljö tillsynsförordningen? Flera alternativ kan väljas.
- Behovet av tillsyn har beskrivits (i behovsutredningen) utifrån en geografisk indelning baserat på miljö kvalitetsnormerna för vatten.*
  - Behovet av tillsyn för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten har beskrivits (i behovsutredningen) utifrån annan indelning, beskriv vilken.*
  - Prioriteringen av tillsynen är baserat på vattnets ekologiska och/eller kemiska status i områden med specifika problem.*
  - I behovsutredningen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.*
  - Kommunen har inte gjort någon behovsutredning*
  - Kommunen har gjort på annat sätt, förklara kortfattat hur*

Miljöförvaltningen tar fram en årlig tillsynsplan som omfattar alla områden och bygger bl.a. på en miljö- och hälsoutredning där utsläpp till vatten omfattas. Planen är emellertid inte direkt kopplad till de miljö kvalitetsnormer som vattenmyndigheten beslutat om.

Konkretiseringsgraden i beslutet om miljö kvalitetsnormer är sådan att det inte alltför enkelt låter sig översättas i konkreta tillsynstermer. Hänsyn till de miljö kvalitetsnormer som vattenmyndigheten beslutat om ska arbetas in i tillsynsplanen på samma sätt som planen redan omfattar normerna för luft. En prioritering sker indirekt genom översiktsplanen där strategiska utvecklingsområden pekats ut, dessa är företrädesvis förorenade vattennära områden som har eller inom överskådlig närtid kommer att åtgärdas.

Det pågående arbetet med lokala åtgärdsprogram, bygger på miljö kvalitetsnormerna samt identifierar förbättringsbehov och som en följd av detta kan också relevanta tillsynsområden och –aktiviteter identifieras.

Kommande tillsynsutredning kommer att utgå ifrån miljö kvalitetsnormerna och de lokala åtgärdsprogrammen, vilket innebär att framtida tillsynsplaner kommer att ha en tydligare koppling till miljö kvalitetsnormerna än tidigare.

- 2) Hur har miljö kvalitetsnormer för vatten använts som prioritering i tillsynsplanen enligt miljö tillsynsförordningen? Flera alternativ kan väljas.
- Behovet av tillsyn har beskrivits (i tillsynsplanen) utifrån en geografisk indelning baserat på miljö kvalitetsnormerna för vatten.*
  - Behovet av tillsyn för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten har beskrivits (i tillsynsplanen) utifrån annan indelning, beskriv vilken.*
  - Prioriteringen av tillsynen är baserat på vattnets ekologiska och/eller kemiska status i områden med specifika problem.*
  - I tillsynsplanen är inte miljö kvalitetsnormen för vatten en prioriteringsgrund för tillsynen.*
  - Kommunen har inte gjort någon tillsynsplan.*
  - Kommunen har gjort på annat sätt, förklara kortfattat hur*

Miljöförvaltningen tar fram en årlig tillsynsplan som omfattar alla områden och bygger bl.a. på en miljö- och hälsoutredning där utsläpp till vatten omfattas. Planen är emellertid inte direkt kopplad till de miljö kvalitetsnormer som vattenmyndigheten beslutat om.

Konkretiseringsgraden i beslutet om miljö kvalitetsnormer är sådan att det inte alltför enkelt låter sig översättas i konkreta tillsynstermer. Hänsyn till de miljö kvalitetsnormer som vattenmyndigheten beslutat om ska arbetas in i tillsynsplanen på samma sätt som planen redan omfattar normerna för luft. En prioritering sker indirekt genom översiktsplanen där strategiska utvecklingsområden pekas ut, dessa är företrädesvis förorenade vattennära områden som har eller inom överskådlig närtid kommer att åtgärdas.

Det pågående arbetet med lokala åtgärdsprogram, bygger på miljö kvalitetsnormerna samt identifierar förbättringsbehov och som en följd av detta kan också relevanta tillsynsområden och –aktiviteter identifieras.

Kommande tillsynsutredning kommer att utgå ifrån miljö kvalitetsnormerna och de lokala åtgärdsprogrammen, vilket innebär att framtida tillsynsplaner kommer att ha en tydligare koppling till miljö kvalitetsnormerna än tidigare.

3) Vilka tre verksamhetsområden prioriterar kommunen i sin tillsyn för att uppnå miljö kvalitetsnormen för vatten inom kommunen enligt Miljöprövningsförordningen (MPF 2013:251)?

Exempel på hur

	Prioriterade verksamhetsområden enligt MPF	Vilka avrinningsområden berörs? Beskriv kortfattat
1	2 kap. Jordbruk	Flera vattenförekomster i avrinningsområde XX har en betydande påverkan från jordbruket och miljö tillsyn prioriteras där.
2	24 kap. Hamnar och flygplatser	Flera tungmetaller har överskridna gränsvärden i kustvattenförekomsten YY och miljö tillsyn i hamn YY prioriteras för att minska framtida belastning.
3	28 kap. Rening av avloppsvatten	Reningsverk XX, YY och ZZ har äldre villkor och de påverkar MKN i vattenförekomst YY. Tillsyn prioriteras och omprövning övervägs.

Fyll i denna tabell

	Prioriterade verksamhetsområden enligt MPF	Vilka avrinningsområden berörs? Beskriv kortfattat
1	24 kap. Hamnar och flygplatser	Bromma flygplats avvattnar till Ulvsundasjön (SE658229-162450). Värtahamnen avvattnar till Lilla Värtan (SE658352-163189) Södra Hammarbyhamnen, Nybrokajen, Skeppsbron avvattnar till Strömmen (SE591920-180800) Sätra Varv (tillfällig hamn för projekt Förbifarten) avvattnar till Fiskarfjärden (SE657865-161900)
2	28 kap. Rening av avloppsvatten	Henriksdals och Bromma reningsverk släpper ut sitt vatten i Strömmen (SE591920-180800). Dagvattenutsläpp sker till samtliga av stadens vattenförekomster, vilket innebär att det är en fråga som kommer att behöva prioriteras i kommande tillsynsplaner.
3	29 kap. Avfall	Hantering av avfall utomhus genererar förorenat dagvatten och anläggningar förekommer i de flesta av stadens avrinningsområden.

4) Hämta nedanstående uppgifter från kommunens tillsynsplan och behovsutredning enligt miljötillsynsförordningen. Siffran inom parentes är åtgärdens nummer i åtgärdsprogrammet.

a. Hur många objekt finns totalt i kommunen av följande verksamheter?

(För B-verksamheter [jordbruksverksamhet och reningsverk] ange endast de objekt där kommunen har tillsynen.)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Antal objekt
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	-
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C), (uppskattat antal)	-
(2) Djurhållning och/eller växtodling U, (uppskattat antal)	-
(2) Hästgård * (uppskattat antal)	19
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	2
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	-
(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe (uppskattat antal)	-
(3) avloppsledningsnät	1
(4) Små avlopp <25 pe (uppskattat antal)	265 (376-111)
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	1
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	-

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

b. Vilket planerat tillsynsbehov har följande verksamheter per år?

(ange antal dagar, hämta från senaste behovsutredning)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Planerat årligt tillsynsbehov (ange antal dagar)
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C)	
(2) Djurhållning och/eller växtodling U	
(2) Hästgård *	
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	71, inkl nätet
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	
(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe	
(3) avloppsledningsnät	
(4) Små avlopp <25 pe	
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	Ej särredovisat
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

c. Vilken tillsyn blev genomförd 2017?

(uppskattat antal dagar)

Verksamhet (åtgärdsnr i parentes)	Genomförd tillsyn (uppskattat antal dagar)
(2) Tillståndspliktig (B) djurhållning	
(2) Anmälningspliktig djurhållning (C)	
(2) Djurhållning och/eller växtodling U	
(2) Hästgård *	
(3) Avloppsreningsanläggning >2000 pe	82, inkl nätet
(3) Avloppsreningsanläggning >200 pe	
(3) Avloppsreningsanläggning 26-200 pe	
(3) avloppsledningsnät	
(4) Små avlopp <25 pe	
(5) Vattenskyddsområde allmänna**	
(5) Vattenskyddsområde enskilda**	

* Hästgårdar med mer än 10 hästar utanför känsligt område och mer än 2 hästar i känsligt område enligt kraven på tät lagring av gödsel.

** Under förutsättning att kommunen har tagit över tillsynen från länsstyrelsen.

5) Om miljö kvalitetsnormen har använts som prioritering i tillsynsplanen, utveckla hur det gjorts för de olika verksamheterna. Flera verksamheter kan beskrivas.

Ett fritextfält för respektive verksamhet

6) Vilka krav tillämpas på små avlopp i kommunen för att begränsa utloppen av fosfor och kväve där det behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas? Flera alternativ kan väljas.

- Hög skyddsnivå
- Normal skyddsnivå
- Andra högre krav på små avlopp
- Annat, beskriv kortfattat

169 av 376 objekt klassar vi som "AKTIVA", dvs. vi har/har haft ett ärende

96 av 376 objekt klassar vi som "OKÄNT", dvs. vi har mkt knapphändiga uppgifter om tillstånd – det rör sig främst om kolonilotter.

111 av 376 objekt är inte längre aktuella som *enskilda avlopp*, dvs. de är anslutna till kommunalt VA, tillstånd har gått ut eller att verksamheten inte finns kvar/anläggningen är tagen ur bruk.

7) Vilket/vilken ytterligare stöd/vägledning från er länsstyrelse behövs för att kunna uppfylla åtgärderna inom miljö tillsynen (åtgärd 1, 2, 3, 4, 5c)?

Initialt behöver lokala åtgärdsprogram tas fram för vattenförekomster som grund för åtgärder genom tillsyn och annat. Ansvaret för detta ligger på kommunen.

Länsstyrelsen bör driva arbetet med att ta fram en nationell beräkningsmetodik för recipientspecifik acceptabel belastning (riktvärden) för kväve, fosfor samt de särskilt förorenande ämnen (bland annat koppar och zink) samt prioriterade ämnen som utgör problem i vattenförekomsterna.

Del 2. Dricksvattenskydd och vattenuttag (åtgärd 5a, 5b, 5e)

Åtgärd 5a

- 8) Hur många aktiva vattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Ange antal **2 (Mälaren och Bornsjön)**
(= noll om kommunen saknar huvudmannaskap för vattentäkter)
Av de vattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde? Ange antal **2 (Bornsjöns- och Östra Mälarens vattenskyddsområde)**
- 9) Hur många reservvattentäkter har kommunen huvudmannaskap för? Ange antal **1 (Bornsjön)**
(= noll om kommunen saknar huvudmannaskap för reservvattentäkter)
Av de reservvattentäkter som kommunen är huvudman för, hur många av dem har vattenskyddsområde? Ange antal **1 (Bornsjön)**
- 10) Finns utpekade framtida vattentäkter för kommunen, tex i regional vattenförsörjningsplan, vattenplan el. motsvarande?
- Ja**
  - Nej
  - Kommentera gärna hur ni arbetar med detta **Det finns en grundavattenförande ås inom Bornsjöområdet vilken kan bli aktuell för ett visst grundvattenuttag**
- Om ja, arbetar kommunen med att skydda dem?
- Ja**
  - Nej
  - Kommentera gärna hur ni arbetar med detta **Staden äger marken**
- 11) För de vattentäkter som saknar skydd, pågår eller planeras arbete med att ta fram vattenskyddsområde?
- Ja
  - Nej
  - Kommentera gärna hur ni arbetar med detta **Alla har skydd**
- 12) Hur många större enskilda vattentäkter (försörjer > 50 personer eller producerar > 10kbm/dygn) finns det totalt inom kommunen? Ange antal **0**
- 13) Hur många av de större enskilda vattentäkterna har någon form av skydd? (vattenskyddsområde enligt 7 kap miljöbalken, lokala skyddsföreskrifter, annat) Ange antal **0**
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta **Det finns ingen större enskild vattentäkt**
- 14) Pågår/planeras arbete för att skydda större enskilda vattentäkter (försörjer > 50 personer eller producerar > 10kbm/dygn) i kommunen?
- Ja
  - Nej
  - Kommentera gärna hur ni arbetar med detta **Det finns ingen större enskild vattentäkt**

Åtgärd 5b

- 15) Hur många av kommunens befintliga vattenskyddsområden är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)? Ange antal **0**

16) Med syfte att säkerställa att vattentäkter har ett erforderligt skydd, har kommunen gjort en översyn av vattenskyddsområdets föreskrifter och/eller avgränsningar för vattenskyddsområden som är beslutade före miljöbalkens ikraftträdande (1 jan. 1999)?

- Ja
- Nej
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta För Bornsjön meddelades om nya föreskrifter år 2006 vilka ersätta föreskrifter från 1988

17) Hur många av de befintliga vattenskyddsområdena behöver revideras för att uppnå ett tillfredsställande skydd? Ange antal. 0

- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta En eventuell byggnation i del av Bornsjöns avrinningsområde kan initiera ett behov för revidering.

Åtgärd 5e

18) Hur många av kommunens aktiva vattentäkter har tillstånd för vattenuttag? Ange antal 2

Pågår eller planeras arbete med att säkerställa tillstånd till vattenuttag för kommunens vattentäkter?

- Ja
- Nej
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta. Nivåerna bevakas men i dagsläget ser vi inget behov av utökad tillstånd under kommande 10 åren.

Del 3. Fysisk planering (åtgärd 5d, 6)

19) Finns det en kommunal vattenförsörjningsplan?

- Ja
- Nej
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta

20) Finns det en regional vattenförsörjningsplan som omfattar kommunen?

- Ja
  - Nej
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta [Regional vattenförsörjningsplan är under framtagande](#)

21) Hur används kommunala och/eller regionala underlag för vattenförsörjningsplanering i översikts- och detaljplaneringen? (exempelvis regional eller kommunal vattenförsörjningsplan, underlag om klimatförändringarnas eventuella påverkan på vattenförsörjningen, beskrivning av vattenresurser med mera)

- som ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan
- som en fristående del som ger underlag till gällande översiktsplan
- som en ingående del av kommunens VA-plan
- som en fristående del som ger underlag till kommunens VA-plan
- genom en vattenöversikt
- genom en vattenplan
- kommunala eller regionala underlag för vattenförsörjning saknas
- annat:

Miljö och säkerhet är återkommande perspektiv som behöver tillgodoses vid stadsutveckling. Stockholms stad har under många år arbetat målmedvetet för att nå hållbarhet i frågor som bland annat rör vatten. Tillsammans med stadens försörjning, däribland dricksvatten, är detta exempel på strategiska frågor som lyfts fram i förslaget till översiktsplan, Östra Mälarens vattenskyddsområde innebär sedan 2008 förstärkt skydd och att dricksvattenkvaliteten säkras långsiktigt. Beslutade föreskrifter för vattenskyddsområdet, samt att miljökvalitetsnormerna för vatten i enlighet med vattendirektivet följs, är viktiga utgångspunkter för stadens planering. Stadens miljöprogram samt handlingsplanen för god vattenstatus anger hur stadens vattenarbete ska utvecklas för att nå god ekologisk och kemisk status. De lokala åtgärdsprogram som tas fram för stadens alla vattenförekomster, ska tillsammans med stadens skyfallsmodell samt dagvattenstrategi (med riktlinjer och åtgärdsnivå) utgöra underlag för planeringen.

22) Har kommunen genomfört en miljöbedömning av gällande översiktsplan där man tagit med miljökvalitetsnormer för vatten?

- Svar: Ja
- Nej
- Kommentera gärna hur ni arbetar med detta:

Frågor om miljökvalitetsnormer för vatten uppmärksammades redan i arbetet med Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm som antogs 2010. Under 2017 har fokus varit på att säkertställa att frågor kring vattenkvalitet, dagvattenhantering och sårbarheter kopplat till ett förändrat klimat tas om hand i förslaget till ny översiktsplan. Denna väntas bli antagen i kommunfullmäktige första kvartalet 2018. Vattenfrågorna ingår i redovisningen av allmänna intressen, vilka utgörs

av tematiska frågor som är viktiga för stadens fortsatta utveckling. För dessa finns även planeringsinriktningar som ska fungera som stöd för kommande planering. Vattenfrågorna ingår härigenom i den lagstadgade miljöbedömningen av översiktsplanen, vilken intgererats i en bredare hållbarhetsbedömning.

23) Har kommunen tagit hänsyn till eventuella åtgärdsbehov som finns i VISS för de vattenförekomster som berörs av gällande översiktsplan?

Svar: Ja

Nej

Kommentera gärna hur ni arbetar med detta:

En inriktning i den nya översiktsplanen är att stadutvecklingen ska beakta stadens lokala åtgärdsprogram, som utgår från miljökvalitetsnormer och annan information i VISS och ska bidra till att nå god vattenstatus. De lokala åtgärdsprogram som tas fram för stadens vattenförekomster, ska tillsammans med stadens skyfallsmodell och dagvattenstrategi (med riktlinjer och åtgärdsnivå) utgöra underlag för planeringen. Åtgärdsprogrammen kompletterar översiktsplanen och föreslagna åtgärder inarbetas i planeringen på områdesnivå i efterföljande planering. Åtgärdsprogrammen kommer att beslutas av kommunfullmäktige och resurssättas. Dagvattendammar, våtmarker, utjämningsmagasin och biotopvårdande åtgärder är exempel på viktiga insatser för att nå god vattenstatus. Kommunal samordning ger förutsättningar för åtgärder kring gemensamma vattenförekomster.

Vid stadsutveckling får inte vattenstatusen försämrats eller möjligheterna äventyras att uppnå god vattenstatus. Lokal dagvattenhantering ska anordnas på kvartermark och allmän plats för att fördröja flöden och begränsa föroreningar i dagvattnet. Staden har tagit fram vägledning för hur dagvattenhanteringen ska utformas för att klara miljökvalitetsnormerna för vatten genom en åtgärdsnivå samt riktlinjer. Att åtgärdsnivån ska uppfyllas ställs som krav vid markanvisning, ingår i förutsättningarna vid detaljplanering och kopplas till överenskommelser om exploatering.

24) Har kommunen tagit hänsyn till hur möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna för vatten kan påverkas i de avrinningsområden som gällande översiktsplan omfattar?

Svar: Ja

Nej

Kommentera gärna hur ni arbetar med detta:

När staden växer och befintliga miljöer utvecklas behövs helhetssyn och ökad samverkan kring vattenfrågor. Det framgår av inriktningen i stadens översiktsplan, miljöprogram, dagvattenstrategi och handlingsplanen för god vattenstatus. Samordning inom staden liksom med andra kommuner ger förutsättningar för åtgärder kring stadens egna vattenförekomster och sådana som delas med andra kommuner.

De lokala åtgärdsprogrammen som tas fram för stadens vattenförekomster visar vilka åtgärder som krävs inom varje avrinningsområde för att uppnå miljökvalitetsnormerna. Åtgärdsprogrammen kompletterar översiktsplanen och föreslagna åtgärder ska inarbetas i planeringen på områdesnivå samt i efterföljande planering. Se mer i punkt 23 om stadens vattenarbete, lokala åtgärdsprogram och arbete med att utveckla dagvattenhanteringen.

25) Har kommunen gjort andra insatser kopplade till arbetet med gällande översiktsplan för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten?

Svar Ja

Nej

Översiktsplanen är omfattande och täcker både in sakfrågor, däribland vattenfrågor, och långsiktiga målsättningar samt huvudinriktningen för stadsutveckling för de närmaste 25 åren. Översiktsplanen ska vara vägledande för efterföljande planering. Komplexiteten i stadsbyggandet samt den snabba utvecklingstakten kräver helhetsperspektiv och att berörda parter kommer in tidigt i planeringsprocessen. Staden utvecklar därför sin planering så att översiktsplanen omsätts på områdesnivå genom så kallad områdesplanering (frivillig och ej lagreglerad planeringsnivå) och i detaljplanering. Områdesplaneringen möjliggör ett brett samarbete inom staden, där olika perspektiv tidigt blir belysta och där berörda nämnde och bolag kan samordna sin planering. De lokala åtgärdsprogrammen för god vattenstatus kompletterar översiktsplanen och föreslagna åtgärder inarbetas i planeringen på områdesnivå i efterföljande detaljplanering.

Om det finns fler sätt som kommunen har genomfört sin detaljplanering på i syfte att nå miljö kvalitetsnormerna, beskriv dessa.

- Detaljplanerna sätts i ett sammanhang genom så kallad områdesplanering, se beskrivning ovan.

26) Har kommunen genomfört konsekvensanalyser av hur detaljplanerna kan påverka möjligheterna att följa miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsterna i berörda avrinningsområden?

Svar: Ja

Nej

Kommentera gärna hur ni arbetar med detta

I samband med detaljplanering tas relevanta miljöunderlag fram, vilket även innefattar uppgifter om hur vattenförekomster och lokala åtgärdsprogram berörs samt förutsättningar för en hållbar hantering av dagvatten och skyfall. De lokala åtgärdsprogrammen ger en beskrivning av hur staden ska klara att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten vid bostadsbyggande och annan stadsutveckling. Analyser av förbättringsbehov och konsekvenser kopplat till stadsutveckling är en del av den helhetsbedömning som görs i samband med att åtgärdsprogrammen tas fram. Dagvattendammar, våtmarker, utjämningsmagasin och biotopvårdande åtgärder är exempel på viktiga insatser. Stadens dagvattenhantering utvecklas också kontinuerligt för att minimera skadliga utsläpp. I planeringen utformas den lokala dagvattenhanteringen för att fördröja flöden och begränsa föroreningar i dagvattnet. Utgångspunkt för detta är dagvattenutredningar som ska ta hänsyn till flöden, konsekvenser för recipienten samt åtgärdsförslag för hur miljö kvalitetsnormer för vatten ska kunna följas.

27) Har kommunen gjort andra insatser kopplade till detaljplanearbetet för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten?

Svar: Ja

Nej

- *Kommentera gärna hur ni arbetar med detta*
En rad informationsinsatser har genomförts gemensamt inom staden för att medvetandegöra vattenfrågorna, åtgärdsnivån för dagvatten samt arbetet med de lokala åtgärdsprogrammen. Arbetssätt och rutiner för miljöfågor ses över gemensamt genom stadens samlade arbete i kring roller och ansvar i stadsbyggnadsprocessen, samt integreras vidare i olika kvalitetssystem och handböcker.

Del 4. Dagvatten och Vatten- och avloppsvattenplaner (åtgärd 7, 8)

28) Har kommunen en plan, strategi, policy eller liknande för hantering av dagvatten i syfte att begränsa utsläpp till vattenmiljöer? Planen kan ingå i en VA-plan eller vara fristående.

- **Ja**
  - *Under framtagande*
  - *Nej*
  - *Kommentera gärna hur ni arbetar med detta samt länka till planen/strategin/policyn* Den senaste dagvattenstrategin fastställdes i kommunfullmäktige 2015. Därefter har strategin uppdaterats med underliggande dokument såsom checklistor, en utvecklad åtgärdsnivå och likande.

Om ja, har miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster beaktats vid framtagandet av dagvattenplanen/strategin/policyn?

- **Ja, förklara kortfattat hur** Åtgärdsnivån, vilken talar om vilken omfattning av LOD som behövs, har räknats fram baserat på MKN. För respektive vattenförekomst tas ett lokalt åtgärdsprogram fram. För att lyckas med programmets målsättning är strategin en viktig del.
- *Nej*

29) Har kommunen en vatten- och avloppsvattenplan?

- *Ja*
- **Under framtagande**
- *Nej*

Om ja (alternativt att planen är under framtagande), hur är planen fastställd?

- *Av KF eller KS*
- *Av Nämnd*
- *Av Bolag*
- *Av Kommunalt förbund*
- *Annat, ange hur*

Om ja (alternativt att planen är under framtagande), har kommunen tagit hänsyn till miljökvalitetsnormer för berörda vattenförekomster vid framtagandet av vatten- och avloppsvattenplanen?

- *Ja, förklara kortfattat hur* Kommunens lokala åtgärdsprogram kommer arbetas in i va-planen
- *Nej*

Om ja, vilken omfattning har planen?

- *Vattenförsörjning för hela kommunen*

- *Endast kommunal VA-försörjning enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412)*
- *Annat, beskriv omfattningen*

Bilaga

Kommunåtgärderna urklippta ur Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram.

Kommunerna, åtgärd 1

Kommunerna ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna, åtgärd 2

Kommunerna ska bedriva tillsyn så att

- a) utsläppen av kväve och fosfor från jordbruk och hästhållning minskas samt att
- b) tillförseln av växtskyddsmedel minskar

till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska medföra att det för berörda verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna, åtgärd 3

Kommuner ska prioritera och genomföra sin tillsyn så att de ställer de krav som behövs för att utsläppen av näringsämnen och prioriterade och särskilda förorenande ämnen från

- a) avloppsledningsnät och
- b) avloppsreningsverk

minskar till vattenförekomster där det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna för vatten inte kan följas på grund av sådan påverkan.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna, åtgärd 4

Kommunerna ska säkerställa minskade utsläpp från enskilda avlopp, genom:

- a) att ställa krav på begränsade utsläpp av fosfor och kväve där det behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas,
- b) att prioritera tillsynen av enskilda avlopp för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna, åtgärd 5

Kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver särskilt

- a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn
- b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
- c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden,
- d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
- e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Kommunerna, åtgärd 6

Kommunerna ska genomföra sin översikts- och detaljplanering samt prövning enligt plan- och bygglagen så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Kommunerna, åtgärd 7

Kommunerna ska upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.

Kommunerna, åtgärd 8

Kommunerna ska utveckla planer för hur dagvatten ska hanteras inom kommunen med avseende på kvantitet och kvalitet. Dagvattenplanerna ska bidra till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande.